



## Bijlage bij collegevoorstel "Toegang en indicatiestelling individuele Wmo voorzieningen".

### Notitie "Toegang en indicatiestelling Wmo"

1. Aanleiding
2. Huidige situatie
3. Inhoudelijke overwegingen
4. Financiële overwegingen
5. Toegang tot indicatiestelling Wmo
6. Voorstel

=====

#### 1. Aanleiding

In maart 2011 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin het college wordt opgedragen een voorstel tot het in eigen regie nemen van de indicatiestelling aan de raad voor te leggen (zie bijlage 1).

Medio 2011 heeft het college in een brief aan de raad meegedeeld dat onderzocht zal worden wat de inhoudelijke en financiële voor- en nadelen zijn van het in eigen beheer nemen of uitbesteden van de indicatiestelling voor de Wmo. Tevens is in deze brief aangegeven dat, in afwachting hiervan, het huidige contract voor de indicatiestelling wordt verlengd tot 1 januari 2013 zodat er voldoende tijd is om te komen tot een zorgvuldige besluitvorming en implementatie van het genomen besluit.

In paragraaf 2 is beschreven hoe de indicatiestelling nu is ingevuld. In de paragrafen 3 en 4 is in beeld gebracht wat de voor- en nadelen zijn van het in eigen beheer nemen of uitbesteden van de indicatiestelling. Er is daarbij ook nadrukkelijk gekeken naar de gevolgen voor de indicatiestelling van de decentralisatie van AWBZ taken met ingang van 2013.

In paragraaf 5 is beschreven hoe het proces van aanmelding tot uiteindelijke indicatiestelling kan worden ingevuld. De "kanteling" is hierbij als uitgangspunt genomen. Men komt nu, als men een Wmo voorziening wil, vrijwel direct terecht in het indicatietraject terwijl andere oplossingen wellicht meer passend en goedkoper kunnen zijn. Met de introductie van uitgebreide intakegesprekken (ook wel "keukentafelgesprekken" genoemd) wordt bereikt dat er eerst gekeken wordt wat iemand zelf kan, wat zijn directe omgeving kan, of er vrijwilligers ingezet kunnen worden en of er algemene (welzijns)voorzieningen er zijn. Pas als dit allemaal geen oplossing biedt wordt gekeken welke zorg en individuele ondersteuning ingezet kan worden. Deze werkwijze moet er toe leiden dat er uiteindelijk minder (dure) zorg ingezet hoeft te worden.

#### 2. Huidige situatie indicatiestelling

In 2007 is de Wmo ingevoerd en is de gemeente verantwoordelijk geworden voor de huishoudelijke hulp. De gemeente was al eerder verantwoordelijk voor een aantal andere voorzieningen voor gehandicapten zoals vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen. De gemeenteraad heeft bij de invoering van de Wmo besloten de indicatiestelling voor alle Wmo voorzieningen (huishoudelijke hulp, vervoers- en woonvoorzieningen) in te kopen bij het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). Een belangrijk argument daarbij was dat de klant dan voor alle indicaties - zowel voor de Wmo als voor de AWBZ - terecht kon bij één loket. Het CIZ was/is immers verantwoordelijk voor de AWBZ indicaties. Er is bij het aangaan en het verlengen van het contract met het CIZ ook steeds gekeken naar de prijsstelling in vergelijking met andere indicatiebureaus. Daarbij bleek dat het CIZ marktconforme tarieven hanteerde.

In 2010 is landelijk besloten dat het CIZ voortaan alleen nog AWBZ indicaties mag verrichten en is de Wmo poot verder gegaan als MO-zaak. In het verlengde hiervan is het contract dat de gemeente had



met het CIZ overgegaan naar MO-zaak. Dit contract loopt, zoals hierboven al aangegeven, nog tot 1 januari 2013. Op jaarbasis worden er ca. 2.900 indicaties afgegeven. In ca. 25% van de gevallen gaat het om ingewikkelde indicaties, in de andere 75% gaat het om de meer eenvoudige/standaard indicaties. Op jaarbasis geeft de gemeente ca. € 400.000,- uit aan indicatiestelling.

MO-zaak was eerder gevestigd aan het Reaalhof maar is vanaf 1 oktober 2011 gehuisvest op het Zorgplein in het Stadhuis. Dit betekent dat inwoners nu voor alle vragen rond de Wmo en voor de Wmo-indicatiestelling terecht kunnen bij één goed herkenbaar en bereikbaar loket.

### 3. Inhoudelijke overwegingen

De gemeente wil zich ontwikkelen tot regiegemeente en de uitvoering meer overlaten aan andere partijen. Het uitgangspunt daarbij is: niet zelf doen tenzij dit inhoudelijke of financiële voordelen heeft. Dit betekent dat een taak in principe alleen dan in eigen beheer wordt uitgevoerd als dit inhoudelijk of financieel gezien meerwaarde heeft.

In deze paragraaf worden een aantal inhoudelijke argumenten/overwegingen genoemd dat relevant is voor de keuze om de indicatiestelling zelf uit te gaan voeren of uit te besteden.

#### a. Indicatiestellen vereist specifieke deskundigheid

Bij een indicatie wordt bepaald of er een medische reden is voor het verstrekken van een voorziening. Indicatiestelling is een "vak" en vereist specifieke deskundigheid. Er is ook altijd (direct of indirect) een arts betrokken bij de indicatiestelling. Het is belangrijk dat een indicatiebesluit goed onderbouwd is. Deze deskundigheid heeft de gemeente nu niet zelf in huis. Het zelf in dienst nemen van deze deskundigheid is, gezien de toch geringe omvang van de indicatiestelling, relatief duur en kwetsbaar (als een arts bijvoorbeeld ziek is, is er niet gelijk een vervanger beschikbaar) en het ligt aldus niet voor de hand om dit zelf uit te gaan voeren.

Dit is in mindere mate van toepassing voor eenvoudige indicaties. Hiervoor is minder specifieke deskundigheid nodig en dit zou wel relatief eenvoudig met eigen personeel kunnen worden ingevuld. Er is evenwel berekend hoeveel formatieplaatsen er nodig zouden zijn als de eenvoudige indicaties met eigen personeel worden uitgevoerd. Daaruit blijkt dat dit geen financieel voordeel oplevert (zie verder punt 4 b).

#### b. Indicatiestelling moet objectief en eenduidig zijn

De gemeenteraad stelt vast welke criteria worden gehanteerd bij de indicatiestelling. Het is van belang dat deze criteria op eenduidige wijze worden toegepast. Het is daarom wenselijk dat één partij (inhoudelijk) verantwoordelijk is voor de totale indicatiestelling. Eventueel kan de uitvoering bij meerdere partijen worden neergelegd (bijvoorbeeld een deel bij een externe partij en een deel intern), maar dit moet dan wel onder de verantwoordelijkheid van één partij gebeuren.

Verder is het eenvoudiger de objectiviteit te bewaren als de indicatiestelling wordt neergelegd bij een partij, die geen directe belangen heeft bij het meer of minder indiceren van een bepaald product (dus niet bij een leverancier van bijvoorbeeld huishoudelijke hulp). In dit kader ligt het ook niet voor de hand om de indicatiestelling, zoals verwoord in de bijgevoegde motie, onder te brengen bij Stichting Welzijn. Deze stichting is direct betrokken bij diverse aandachtsgroepen en een objectieve indicatiestelling past daarmee niet logisch in hun pakket.

#### c. Eén loket voor de klant

Het is belangrijk dat de klant eenvoudig toegang heeft tot de voor hem/haar relevante diensten. Destijds is gekozen voor het CIZ zodat de klant dan zowel voor Wmo als voor AWBZ zorg terecht kon bij één loket. Doordat het CIZ geen Wmo indicaties meer doet, is dit nu niet meer het geval. Het is nu wel handig als de klant voor alle Wmo zaken (informatie, indicatiestelling e.d.) terecht kan bij één goed herkenbaar loket. Dit kan worden bereikt door de dienstverlening rond de Wmo (zowel informatie/advies als de indicatiestelling) zoveel mogelijk te concentreren op het Zorgplein.



Dit kan worden gerealiseerd zowel als de indicatiestelling door de gemeente zelf als door een externe partij wordt uitgevoerd. Met de externe partij moet dan wel de afspraak worden gemaakt dat hun diensten worden aangeboden vanuit het Zorgplein.

d. Uitbreiding Wmo pakket (decentralisatie AWBZ)

In 2013/2014 verdwijnt naar verwachting de functie extramurale begeleiding uit de AWBZ en wordt de gemeente op grond van de (nog te wijzingen) Wmo verantwoordelijk voor het bieden van begeleiding. Het kan hierbij gaan om individuele begeleiding of groepsbegeleiding/dagbesteding. In de loop van 2012/2013 wordt bepaald hoe de gemeente deze nieuwe taak in gaat vullen. Daarbij zal ook moeten worden vastgesteld hoe de toegang wordt geregeld en voor welk aanbod indicatiestelling vereist is. Voor bepaalde voorzieningen zal indicatiestelling zeer wenselijk blijven maar het is nu nog niet aan te geven wat de omvang hiervan zal zijn. Wel is duidelijk dat het hier om meer ingewikkelde indicaties gaat waarvoor specifieke deskundigheid nodig is. Dit pleit ervoor de indicatiestelling uit te laten voeren door een externe partij, die deskundig is en flexibel in kan spelen op de veranderende vraag die op ons afkomt.

#### 4. Financiële overwegingen

Naast bovengenoemde inhoudelijke overwegingen is het ook belangrijk te kijken naar de kosten van indicatiestelling. In deze paragraaf is aangegeven wat de indicatiestelling nu kost, wat andere gemeenten aan indicatiestelling uitgeven en of er bespaard kan worden door zelf taken uit te voeren e.d.

a. Kosten indicatiestelling huidige situatie

MO-zaak voert in opdracht van de gemeente de Wmo indicaties uit. Ook verzendt MO-zaak, aansluitend op de indicatie, namens de gemeente de beschikkingen aan de betrokken personen. Op deze manier is het proces van aanvraag tot uiteindelijke toekenning efficiënt en snel geregeld. De gemeente heeft met MO-zaak een basiscontract voor 2.800 adviezen tegen een totaalprijs van € 395.000,=. De gemeente betaalt voor elke indicatie boven deze 2.800 een bedrag van € 125,= extra. Het gaat hierbij om een gemiddeld bedrag dat wordt berekend voor alle indicaties boven de 2.800, ongeacht of het om een eenvoudige of ingewikkelde indicatie gaat. In ongeveer 25% gevallen gaat het om ingewikkelde indicaties; in 75 % van de gevallen is er sprake van een eenvoudige of standaard indicatie. In 2011 zijn er ca. 2.900 adviezen uitgebracht waardoor de uitgaven voor de indicatiestelling op jaarbasis uitkomen op € 395.000 + € 12.500 (100 x € 125) = € 407.500,=.

b. Mogelijke besparing door indicatiestelling zelf uit te voeren

Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen eenvoudige en ingewikkelde indicaties. De uitgaven voor de ingewikkelde indicaties zullen zeer waarschijnlijk eerder hoger dan lager zijn als deze in eigen beheer worden uitgevoerd. Het gaat immers om een beperkt aantal indicaties waarvoor dan wel mensen met specifieke deskundigheid moeten worden aangesteld. Vrijwel alle gemeenten, groot en klein, kiezen er daarom voor om de ingewikkelde indicaties niet zelf uit te voeren maar uit te besteden aan een partij die hierin is gespecialiseerd. Dit geldt niet voor de eenvoudige indicaties: veel gemeenten kiezen ervoor deze in eigen beheer uit te voeren.

Er is berekend hoeveel fte's er nodig zouden zijn om eenvoudige en/of standaardindicaties of onderdelen daarvan zelf uit te voeren. Er is bijvoorbeeld berekend dat er 4 fte's nodig zouden zijn als de gemeente zelf alle indicaties behalve de ingewikkelde indicaties uit zou voeren. De kosten die hiermee samenhangen zijn ongeveer even hoog als het bedrag dat hier nu voor wordt betaald. In het algemeen kan daarom worden geconcludeerd dat het zelf uitvoeren van de indicatiestelling (ook als het alleen zou gaan om de eenvoudige indicaties) geen financieel voordeel op zal leveren.

Er kan wel sprake zijn van financieel voordeel dat hiervoor personeel omgeschoold kan worden dan anders als "boventallig" op de loonlijst zou blijven staan. Hiervan is nu nog geen sprake. Het verdient



aanbeveling wel, als er een contract wordt afgesloten met een externe partij, in dit contract de mogelijkheid open te houden dat eenvoudige indicaties eventueel door eigen personeel uitgevoerd zullen worden.

c. Mogelijke kostenbesparing als gemeente in zee gaat met andere externe partij

Het contract met MO-zaak loopt tot 1 januari 2013. Daarna kan eventueel een contract met een andere partij worden afgesloten.

De prijzen van 4 aanbieders zijn vergeleken. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er alleen een heel globale prijsvergelijking mogelijk is. Er zijn namelijk per gemeente/leverancier verschillende afspraken gemaakt (bijvoorbeeld over fysieke bereikbaarheid, koppelen aan huisbezoeken etc.).

De globale prijsvergelijking laat zien dat de kosten van indicatiestelling in Lelystad, als we in zee zouden gaan met de goedkoopste aanbieder, ca. € 75.000,= lager uit zouden vallen. Bij de duurste aanbieder zouden de kosten ca.

€ 30.000,= hoger uitvallen. Gemiddeld zouden de kosten uitkomen op ca. € 370.000,=. Een nieuwe aanbesteding zal naar alle waarschijnlijkheid wel een licht financieel voordeel opleveren. Naar verwachting wordt de gemeente vanaf 1 januari 2013 evenwel verantwoordelijk voor de AWBZ begeleiding. Gezien deze ontwikkeling verdient het aanbeveling het contract met MO-zaak toch nog een keer te verlengen tot 1 januari 2014. Het is namelijk nu nog onduidelijk welk effect de decentralisatie zal hebben op de aard en omvang van de indicatiestelling. In de loop van 2013, als we meer zicht hebben op de effecten van de decentralisatie, zal dan een nieuwe aanbesteding worden gestart. In deze nieuwe aanbesteding kan dan rekening worden gehouden met de effecten van de decentralisatie en de eisen die dit stelt aan de indicatiestelling.

Op grond van bovenstaande inhoudelijke en financiële overwegingen (regiegemeente, deskundigheid, continuïteit, flexibiliteit, kostprijs e.d.) wordt voorgesteld de indicatiestelling blijvend uit te laten voeren door een externe partij die in staat is, naast de bestaande indicaties, op een adequate wijze invulling te geven aan de indicaties die vanaf 2013 in het kader van de AWBZ decentralisatie uitgevoerd moeten worden.

De inzet hierbij zal dan wel moeten zijn dat alle dienstverlening rond de Wmo, ook als dit door externe partijen wordt verzorgd, zoveel mogelijk fysiek binnen het Zorgplein te concentreren. In de volgende paragraaf wordt hier verder op ingegaan.

Verder verdient het aanbeveling in het contract met de indicatiesteller de ruimte te houden om eenvoudige indicaties zelf uit te voeren (voor het geval de gemeente hiervoor boventallig personeel om zou willen scholen).

## **5. Toegang tot individuele Wmo voorzieningen**

Op dit moment kan men, als men in aanmerking wil komen voor een individuele Wmo voorziening, rechtstreeks naar MO-zaak gaan. Men kan zich ook eerst bij het Zorgplein melden. Daar wordt dan de eerste intake gedaan en vervolgens vindt dan overdracht plaats naar MO-zaak.

De klant komt in beide gevallen vrijwel direct in het indicatietraject terecht terwijl andere oplossingen wellicht meer passend zouden kunnen zijn. Het kan dan gaan om oplossingen die beter aansluiten bij de problematiek en mogelijkheden van de klant en mogelijk goedkoper zijn.

MEE IJsseloevers is een organisatie die mensen met een beperking ondersteunt bij het vinden van een oplossing voor problemen die zij als gevolg van hun handicap ondervinden. MEE werkt vanuit de Wmo visie: kijk eerst wat iemand zelf kan of wat zijn directe omgeving kan, kijk dan of vrijwilligers ingezet kunnen worden en welke algemene (welzijns)voorzieningen er zijn; pas als dat geen oplossing biedt wordt gekeken welke zorg en individuele ondersteuning nodig is.

MEE wordt voorlopig nog gefinancierd vanuit de AWBZ maar het is de bedoeling dat deze vorm van cliëntondersteuning op termijn overgaat naar de gemeente/Wmo.

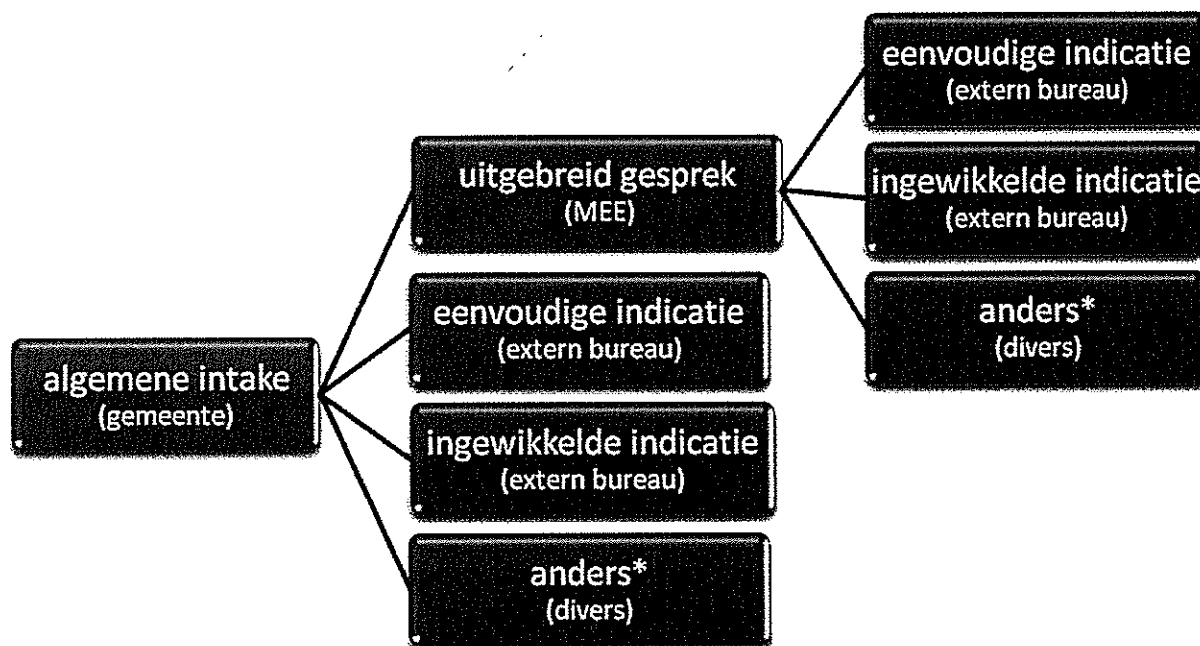
MEE is gehuisvest aan het Noorderwagplein. MEE is bereid (naast hun loket aan het Noorderwagplein) ook zitting te nemen in het Zorgplein in het Stadhuis. De deskundigheid en



capaciteit van MEE kan dan ingezet worden aansluitend bij de gemeentelijke dienstverlening in het kader van de Wmo.

Klanten die zich (telefonische of fysiek) melden bij het Zorgplein zullen in de nieuwe situatie, als de inschatting is dat voor hen andere oplossingen wellicht mogelijk en/of beter zijn, worden verwezen naar de MEE medewerker in het Zorgplein. Dit gesprek kan aansluitend plaatsvinden of er wordt een afspraak ingepland met een MEE medewerker. Dit gesprek kan bij het Zorgplein plaatsvinden of eventueel bij iemand thuis. De MEE medewerker zal dan een uitgebreid gesprek (keukentafelgesprek) voeren waarbij de vraag in beeld wordt gebracht en de oplossingen die daarbij het beste passen. Er zullen in de komende tijd nog nadere afspraken gemaakt worden over de concrete werkwijze en de privacy e.d.

Dit levert de volgende werkwijze op:



\* Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om inzet familie/vrijwilliger, bestaande algemene voorziening zoals thuisbezorgde maaltijden, ontmoetingsactiviteit in buurt, mantelzorgondersteuning, een AWBZ voorziening, ondersteuning door zorgcoördinator dementie etc.).

De voordelen hiervan zijn:

- Er is één loket voor alle Wmo vragen en indicaties. Dit loket bevindt zich in het Stadhuis en is voor de klant goed toegankelijk en herkenbaar.
- De klant komt niet automatisch direct terecht in het "verstrekkingstraject". Bij de algemene intake wordt bepaald welk traject voor de klant het meest voor de hand ligt. In een aantal situaties ligt directe doorverwijzing naar de indicatiestelling voor de hand. Maar er zijn ook situaties waarbij andere oplossingen mogelijk zijn die beter aansluiten bij de vraag van de cliënt en mogelijk goedkoper zijn. In een uitgebreid gesprek kan naar oplossingen worden gezocht waarbij nadrukkelijk wordt gekeken naar de eigen kracht (wat kan men zelf oplossen al dan niet met ondersteuning van familie, buurt en vrijwilligers). Uiteindelijk kan een individuele Wmo voorziening toch nodig zijn is maar dat is niet op voorhand de inzet.
- Via de algemene intake (en de uitgebreide gesprekken) kan beter inzicht worden gekregen op de vragen/behoefte die er zijn en kan hierop ingespeeld worden. Als veel mensen bijvoorbeeld problemen lijken te hebben met hun tuinonderhoud of met klussen in huis, dan



kan hiervoor een oplossing worden gevonden door hiervoor bijvoorbeeld een voorziening te treffen waarbij vrijwilligers of werkzoekenden worden ingezet.

De algemene intake is een belangrijke schakel in het geheel en hiervoor zal/kan binnen de gemeentelijke formatie bij het Zorgplein geschikte formatie worden vrijgemaakt. Dit kan o.a. doordat MEE, als deze bij het Zorgplein is gehuisvest, een deel van de informatievragen over kan nemen.

## **6. Voorstel**

**Samenvattend wordt op grond van het voorgaande het volgende voorgesteld:**

- a. de dienstverlening rond de Wmo voorzieningen (aanmelding, uitgebreid gesprek, indicatiestelling) te concentreren op het gemeentelijk Zorgplein;**
- b. MEE IJsseloevers bij het Zorgplein te huisvesten en MEE de uitgebreide (keukentafel)gesprekken te laten voeren;**
- c. de raad voor te stellen (ter uitvoering van een eerder aangenomen motie) de indicatiestelling niet in eigen beheer uit te gaan voeren maar hiervoor een externe partij in te blijven schakelen;**
- d. het contract met MO-zaak te verlengen tot 1 januari 2014 (onder voorbehoud dat de raad instemt met het blijvend inschakelen van een externe partij).**

Maria van den Bremer  
Notitie indicatiestelling.11-01-2012